

AUTENTIČNI JUNAK NAŠEG DOBA

PREMIJERE

Ivo Stivičić – Miroslav Krleža: *Pijana noć 1918.*

RAZGOVOR

Redateljica: Lenka Udovički

TEMAT

Teatar Ulysses

FESTIVAL

Premijera: 10. kolovoza 2007.

S POVODOM

NOVO O

STAROM

MEĐUNARODNA

SCENA

ESEJ

TEORIJA

VOX

HISTRIONIS

NOVE

KNJIGE

DRAMA

časnik do jučer gledao preko nišana. Ta noć, u kojoj naš domaći buntovnik (ne bez razloga) optužuje hrvatsku elitu da "želi jesti sa srpskog kazana kao što je jela s austrijskog i mađarskog" ipak je, kako god se okrene, važna za nas danas jer je tih dana taktikom gusaka u magli montirano ujedinjenje u državu Srba, Hrvata i Slovenaca koje će sedamdeset godina kasnije dovesti do krvavog raspada i zato što je ono učinjeno na moralno ne baš sretan način. Ta dvostruka pogreška objašnjena je tezom povjesničara da su se "radikalno političko konvertitstvo i ideal stvaranja nove slavenske civilizacije našli 1918. zajedno na istom mjestu", ali kako su ovi događaji presudno utjecali i na naš život danas, oni su predstavljali legitiman razlog i za jednu kazališnu avanturu. Lenka Udovički svakako je imala dobre suradnike: Miroslava Krležu koji je kao aktivni sudionik napisao novelu napetu kao krimić o trenucima kada se ovdje prelomila povijest, Ivu Stivičića i Tenu Stivičić koji su za scenu adaptirali i dopisali literarni predložak, ali ono što je više nego uspješno učinila redateljica, svojevrsna je

kazališna montaža koja je tih šest minuta koji su potresli Zagreb uzbuđljivo proširila na socijalno-politički kontekst hrvatskih prilika toga vremena. Kazališna družina pod vedrim nebom četrdeset je dana čitala povijesne zapise, listala stare novine i slušala Slagere iz zagrebačkih kavana krajem Prvoga svjetskog rata i ono što smo dobili – bez posebnog dociranja i patetike – kabaretski je doživljaj povijesti u kojoj na groteskan način prepoznajemo glavne junake i način ponašanja. To skraćivanje vremena na ono bitno i ironični fleševi političkog folkloru u kojem ima i zagrebačkih polucilindara i sumadijskih šajkača, i hrvatskih budnica i srpskih trubača, stvorilo je onaj osvježavajući odmak da bi publika sama domislila priču i razmisliła o onome što je tada bilo i o onome što će kasnije doći. Takav redukcijski postupak oslobodio je prostor da bi se *post festum* vidio osnovni dramski sukob koji se iz života preselio na pozornicu; onda je to bio Krleža koji nije imao nikakve šanse protiv perfidnoga političkog establišmenta i zapjenjene mase koja nije vidjela dalje od nosa, a nakon njega su to

bili svi drugi koji su po sistemu *sam protiv svih* redovito izvlačili kraći kraj u borbi s mutnim mentalitetom ovih prostora. Tako je *Pijana noć 1918* kao napeti dramski kolaž podsjetila na onaj već zaboravljen i ne posebno popularan termin političkog kazališta iz 80-ih: u ovom slučaju predstava s Brijuna ne juriša na barikade i ne prodaje nikakvu (lijevu) ideologiju, nego je – bez maženja i s puno crnog humora – moralno meandirajuća politika njezina glavna junakinja. Glumački, ovu predstavu nosi cijeli ansambl u kojem nema zvijezda, ali ni slabog mjesta dok svi na pozornici igraju u nekoj veseloj brehtijanskoj odmaknutosti od onoga što se realno dogodilo. Sven Medvešek kao Slavko Kvaternik bio je neki pankerski komentar militarističke krutosti, članice Demokratskog udruženja jugoslavenskih žena, Nina Viočić, Linda Begonja i Ksenija Marinković (alternacija Barbara Rocco) kretale su se na finoj crti između ironije i groteske, Mladen Vasary odlično je "skinuo" oberkellera iz toga vremena i uz solidne Luciju Šerbedžiju, Damira Šabana (Mate Drinković), Damira Borojevića i Zorana Go-

Ivo Stivičić – Miroslav Krleža

Pijana noć 1918.

Redateljica
Lenka Udovički
Dramaturginja
Tena Stivičić
Scenograf
Zrinka Kauričić-Atal
Kostimografkinja
Bjanka Adžić-Ursulov
Skladatelj
Najed Gibarini
Koreografkinja
Natalija Manojević
Otkrivaateljica
Zoran Grabarac
Otkrivaateljica
Davor Radoš
Asistent redateljice
Marin Lukanić

Miroslav Krleža
populovnik Kuzotnik, gradona
Zinka, građanka
Zinka, građanka
Olga, građanka
populovnik Šimović
populovnik Ivošević
sahna Križanić, gradonačelnik Škrglj, gradona
narodnik Pizanić, dr. Mate Drinković, gradona
Senozor Pribičević, gradona
dr. Mate Minarić, gradona
Fanka, građanka
dimožbran Blaž, konobar, gradona, kapetan Terzić
Ivka, gradona, dimožbran
kapetan Petek, konobar, gradona
dimožbran Berislav, arguš, oficer
dimožbran Šime, konobar, gradona,
sahna Radošević, arguš, oficer

[ ]

Sreten Mikreović
Sven Medvešek
Ksenija Marinković
Nina Viočić
Linda Begonja
Branislav Lukić
Natalija Šlagar
Krunoslav Kubašar
Damir Šaban
Zoran Gogić
Mladen Vasary
Lucija Šerbedžija
Ivan Burčić
Damir Borojević
Sven Jakir
Damir Puhlićak
Jasjela Lisac

PREMIJERE

RAZGOVOR

TEMAT

FESTIVAL

S POVODOM

NOVO O

STAROM

MEĐUNARODNA

SCENA

ESEJ

TEORIJA

VOX

HISTRIONIS

NOVE

KNJIGE

DRAMA

Sven Medvešek

Linda Begonja, Nina Viočić, Ksenija Marinković

gćica (Svetozar Pribičević) istaknule su se i mlade snage: Ivan Đuričić, Sven Jakir i Damir Poljičak... Uz gostujuće glumce iz Beograda, Nebojšu Glogovca koji je doista uvjerljivo odigrao ulogu srpskog časnika Vesovića te vrlo dobrog Branislava Lečića kao potpukovnika Simovića, u predstavi sudjeluje i Josipa Lisac s tri elegične narodne popevke koje su uspješno podcrtale atmosferu lažnih ideala, političkih intriga i blizinu povijesne katastrofe...

Na žalost, Sreten Mokrović tek je korektno "pokrio" ulogu Miroslava Krležu, što je bilo dovoljno za ritam predstave, ali ne i za značajnu ulogu buntovnoga mladog intelektualca. U scenografiji naglašeno dugog stola Zlatka Kauzlarčića-Atača, toliko da se istakne pritajena nacionalno-politička napetost, glazbu potpisuje Nigel Osborne, a za specijalne efekte, od srpskih narodnjaka do Marša na Drinu, angažiran je romski trubacki bend iz Vranja.

Ono što je u širem kazališnom smislu za ovu predstavu bitno jest predanost projektu *Ulyssesovih* aktera koji je publika mogla osjetiti i na pozornici i oko nje te isto tako način kako za scensku umjetnost radi – prostor. Naime, niti je *Pijana noć* bila tek politička sapunika za jednokratnu upotrebu niti su Brijuni predstavljali samo efektanu podlogu za ambijentalnu predstavu. U izvedbenom smislu *Pijana noć* je mogla biti i satirični igrokaz na prvu loptu u kojem glumačka tezgja sijeva na sve strane, ali ova predstava to svakako nije jer se u njoj u svakom trenutku vidi da su glumci kao kolektiv uštimitani kao sat oko jednog posla do kojeg im je uistinu stalo, a svatko posebno pokazao je da doista zna što radi i zašto u tome sudjeluje. S druge strane, u kombinaciji mnogih detalja koji se svi zajedno zovu Mediteran, ovakav (otočni) prostor, pretvarajući prirodne sile u metafizičke slutnje, postao je u dosluhu s glumcima pokretač moć-

Sreten Mokrović, Nebojša Glogovac →

PREMIJERE

RAZGOVOR

TEMAT

FESTIVAL

S POVODOM

NOVO O

STAROM

MEĐUNARODNA

SCENA

ESEJ

TEORIJA

VOX

HISTRIONIS

NOVE

KNJIGE

DRAMA

← Nina Viočić, Branislav Lečić

Sreten Mokrović, Nebojša Glogovac, Ivan Đuričić

nog procesa u kojem na granici između rituala, igre i posljednjih pitanja prepoznajemo – kazalište. Usput rečeno, o mogućnosti igranja *iz prostora* u suštinskom, a ne samo dekorativnom smislu vrijedi razmisliti danas kada je u kazalištu isprobano već sve i kada bi se nakon mnogih izama moglo vratiti na primjer kazalištu pod vedrim nebom pod kojim ono što je glumac nekada govorio publici, vjetru i samome sebi – jest bilo više od obične predstave. Zaključno, s obzirom da teatar *Ulysses* već više godina posluje pozitivno bez posebnih dotacija, da ima publiku i zanimljive predstave, on je daleko od standardnih kazališnih kuća i uobičajenog komfora pokazao tip organizacije koji u teoriji i praksi hrvatskoga glumišta može djelovati samo ljekovito. Predstava *Pijana noć* rezultat je takva rada u kojem očito presudne odrednice čine autentičnost i veselje u poslu pa je ona, oslobodivši se ukočenosti u estetskom i ideološkom smislu, vratila na pozornicu zaboravljeni povijesni problem kao – suvremenu temu.

Josipa Lisac